

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

KONCEPT
VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEGA DELA
ZA UČENKE IN UČENCE
TER DIJAKINJE IN DIJAKE,
KI SO NA ZDRAVLJENJU V BOLNIŠNICI

Koncept vzgojno-izobraževalnega dela za učenke in učence ter dijakinje in dijake, ki so na zdravljenju v bolnišnici

Dokument vsebuje:

A

Koncept vzgojno-izobraževalnega dela izobraževalnega programa osnovne šole v bolnišničnih oddelkih za učenke in učence osnovnih šol

ter

B

Koncept vzgojno-izobraževalnega dela izobraževalnih programov poklicnega in strokovnega ter srednjega splošnega izobraževanja za dijakinje in dijake, ki so na zdravljenju v bolnišnici

Avtorji gradiva:

mag. **Tanja Bečan**, OŠ Ledina, bolnišnični oddelki, Ljubljana

Tanja Babnik, OŠ Ledina, bolnišnični oddelki, Ljubljana

Darija Bricelj, OŠ Ledina, bolnišnični oddelki, Ljubljana

Metoda Leban Derševič, OŠ Ledina, bolnišnični oddelki, Ljubljana

Marta Marenče, OŠ Ledina, bolnišnični oddelki, Ljubljana

Patricija Mavrič, OŠ Ledina, bolnišnični oddelki, Ljubljana

Irena Nemanič Dujmovič, OŠ Ledina, bolnišnični oddelki, Ljubljana

Natalija Podjavoršek, OŠ Ledina, bolnišnični oddelki, Ljubljana

Alenka Prevec, OŠ Ledina, bolnišnični oddelki, Ljubljana

Mojca Topič, OŠ Ledina, bolnišnični oddelki, Ljubljana

dr. **Franci M. Kolenc**, Zavod RS za šolstvo, Ljubljana

Izdala: Ministrstvo RS za izobraževanje, znanost in šport, Zavod RS za šolstvo

Za ministrstvo: dr. **Jernej Pikalo**

Za zavod: mag. **Gregor Mohorčič**

Uredila: **Tanja Kajfež** in dr. **Franci M. Kolenc**

Jezikovni pregled: mag. **Tanja Bečan** in **Mira Turk Škraba**

Objava na spletnem naslovu:

http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/devetletka/program_drugo/Koncept_bolnisnicni_oddelki_.pdf

Prva izdaja

Ljubljana 2013

Sprejeto na 160. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje dne 24. 10. 2013.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

376-056.24-053.5

KONCEPT vzgojno-izobraževalnega dela za učenke in učence ter dijakinje in dijake, ki so na zdravljenju v bolnišnici [Elektronski vir] / [avtorji gradiva Tanja Bečan... [et al.] ; uredila Tanja Kajfež in Franci M. Kolenc]. - 1. izd. - El. knjiga. - Ljubljana : Ministrstvo RS za izobraževanje, znanost in šport : Zavod RS za šolstvo, 2013

Način dostopa (URL):

http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/devetletka/program_drugo/Koncept_bolnisnicni_oddelki_.pdf

ISBN 978-961-03-0155-4 (Zavod RS za šolstvo, pdf)

1. Bečan, Tanja 2. Kajfež, Tanja, 1973-
270473472

KAZALO

A Koncept vzgojno-izobraževalnega dela izobraževalnega programa osnovne šole v bolnišničnih oddelkih za učenke in učence osnovnih šol

1	UVOD	5
1.1	Zgodovinski pregled	5
1.2	Zakonske podlage	5
2	TEMELJNA OPREDELITEV VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEGA DELA V BOLNIŠNIČNIH ODDELKIH	6
2.1	Splošni cilji vzgojno-izobraževalnega dela v bolnišničnih oddelkih.....	7
2.2	Dejavnosti v bolnišničnih oddelkih.....	7
2.3	Splošna načela vzgojno-izobraževalnega dela v bolnišničnih oddelkih.....	8
3	IZHODIŠČA ZA ORGANIZACIJO IN IZVEDBO VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEGA DELA V BOLNIŠNIČNIH ODDELKIH.....	9
3.1	Individualizacija vzgojno-izobraževalnega dela v bolnišničnih oddelkih	9
3.2	Modeli vzgojno-izobraževalnega dela v bolnišničnih oddelkih	12
3.3	Svetovalno delo v bolnišničnih oddelkih.....	14
4	ZNANJA IZVAJALCEV VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEGA DELA V BOLNIŠNIČNIH ODDELKIH.....	16

B Koncept vzgojno-izobraževalnega dela izobraževalnih programov poklicnega in strokovnega ter srednjega splošnega izobraževanja za dijakinje in dijake, ki so na zdravljenju v bolnišnici

1	UVOD	18
2	TEMELJNA OPREDELITEV VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEGA DELA ZA DIJAKE, KI SO NA ZDRAVLJENJU V BOLNIŠNICI	18
2.1	Splošni cilji vzgojno-izobraževalnega dela za dijake, ki so na zdravljenju v bolnišnici	19
2.2	Oblike vzgojno-izobraževalnega dela za dijake, ki so na zdravljenju v bolnišnici	19
2.3	Splošna načela vzgojno-izobraževalnega dela za dijake, ki so na zdravljenju v bolnišnici ..	20
3	IZHODIŠČA ZA ORGANIZACIJO IN IZVEDBO VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEGA DELA ZA DIJAKE, KI SO NA ZDRAVLJENJU V BOLNIŠNICI	21
3.1	Individualizacija vzgojno-izobraževalnega dela za dijake, ki so na zdravljenju v bolnišnici ..	21
3.2	Modeli vzgojno-izobraževalnega dela za dijake, ki so na zdravljenju v bolnišnici	23
3.3	Svetovalno delo	26
4	ZNANJA IZVAJALCEV VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEGA DELA ZA DIJAKE, KI SO NA ZDRAVLJENJU V BOLNIŠNICI	27
5	LITERATURA	28

A

**KONCEPT
VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEGA DELA
IZOBRAŽEVALNEGA PROGRAMA OSNOVNE ŠOLE
V BOLNIŠNIČNIH ODDELKIH
ZA UČENKE IN UČENCE OSNOVNIH ŠOL**

1 UVOD

Koncept vzgojno-izobraževalnega dela bolnišničnih oddelkov, v katere so vključeni učenci in učenke¹, ki so na zdravljenju v bolnišnici, je podlaga za izvajanje izobraževalnega programa osnovne šole v bolnišničnih oddelkih in vključuje temeljne opredelitve vzgojno-izobraževalnega dela, izhodišča za organizacijo in izvedbo vzgojno-izobraževalnega dela ter znanja izvajalcev v bolnišničnih oddelkih.

1.1 Zgodovinski pregled

Vzgojno-izobraževalna dejavnost v okviru bolnišnic se je v Sloveniji začela izvajati v letu 1951, ko je v tedanji mestni otroški bolnišnici v Ljubljani začela s poučevanjem ena učiteljica. V letu 1958 je ta učiteljica postala učiteljica OŠ Ledina; OŠ Ledina je namreč prevzela poučevanje v bolnišnicah pod svoje okrilje. Vzgojno-izobraževalno delo v bolnišnici je postalo tako del slovenskega šolskega sistema. Zbiranju praktičnih izkušenj, ki so bile v prvih letih osnova za delo v bolnišničnih oddelkih, so se pridružila sčasoma teoretična spoznanja.

Sledila je vzpostavitev zakonskih podlag za izvajanje vzgojno-izobraževalnega dela za učence, ki so na zdravljenju v bolnišnici. Zakon o izobraževanju in usposabljanju otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju (Ur. l. SRS, št. 19/76) je med otroke, ki se vključujejo v izobraževanje in usposabljanje ter pri tem potrebujejo posebne oblike vzgoje, izobraževanja in usposabljanja, uvrstil tudi otroke na zdravljenju in okrevanju. Zakon o osnovni šoli (Ur. l. SRS, št. 5-281/80) je določil, da se za otroke z motnjami v telesnem in duševnem razvoju vzgoja in izobraževanje organizirata v skladu z zakonom in drugimi predpisi. Strokovni svet SR Slovenije za vzgojo in izobraževanje je leta 1988 sprejel navodila za vzgojno-izobraževalno delo z otroki, ki so na zdravljenju v bolnišnicah.

1.2 Zakonske podlage

Zakon o osnovni šoli iz leta 1996 je med učence s posebnimi potrebami uvrstil tudi dolgotrajno bolne učence. Podlaga za izvajanje vzgojno-izobraževalne dejavnosti za učence, ki so na zdravljenju bolnišnici, je 10. a člen Zakona o osnovni šoli (Ur. l. RS, št. 81/2006-UPB3, 102/2007, 107/2010, 87/2011, 40/2012-ZUJF), ki določa, da se za učence, ki so na zdravljenju v bolnišnici, lahko organizira pouk v bolnišničnih oddelkih. Pri tem gre za

---

¹ V tem dokumentu uporabljeni izrazi, zapisani v moški slovnični obliki, veljajo za oba spola (učenec za učenca in učenko, učitelj za učitelja in učiteljico).

prostovoljno obliko izobraževanja, v katero se učenci, ko so zaradi zdravstvenih razlogov hospitalizirani daljši ali krajši čas, vključijo na podlagi pisnega soglasja staršev.

Javnim šolam se v skladu s 84. členom Zakona o financiranju vzgoje in izobraževanja (16/2007-UPB5, 101/2007 Odl. US, 36/2008, 22/2009 Odl. US, U-I-205/07-10, 55/2009 Skl. US, U-I-356/07-13, 58/2009 (64/2009 popr., 65/2009 popr.), 47/2010 Odl. US, U-I-312/08-31, 20/2011, 34/2011 Odl. US, U-I-205/10-23, 40/2012-ZUJF, 57/2012-ZPCP-2D) zagotavljajo sredstva v skladu z normativi in standardi, ki jih določi minister. Iz sredstev državnega proračuna se v skladu z 81. členom ZOFVI zagotavljajo plače s prispevki in davki ter drugi osebni prejemki na podlagi sistemizacije in zasedbe delovnih mest v skladu z zakonom, normativi in standardi ter s kolektivno pogodbo ter plače s prispevki in davki in drugi osebni prejemki za pripravnike osnovnim šolam za izvedbo obveznega in razširjenega programa ter šolam in zavodom za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami.

Vzgojno-izobraževalno delo v Sloveniji poteka v bolnišnicah v Valdoltri, Izoli, v Šempetru pri Gorici, na Jesenicah, v Celju, Ljubljani, Mariboru, Slovenj Gradcu, Murski Soboti, Novem mestu, v Centru za zdravljenje bolezni otrok v Šentvidu pri Stični ter v Mladinskem klimatskem zdravilišču na Rakitni.²

2 TEMELJNA OPREDELITEV VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEGA DELA V BOLNIŠNIČNIH ODDELKIH

Ena izmed temeljnih pravic bolnega učenca je pravica do takojšnje ter kakovostne vzgoje in izobraževanja, če to dopuščajo bolezen in načini zdravljenja. Z zagotavljanjem kontinuitete oziroma nepretrganosti vzgojno-izobraževalnega procesa omogočamo, da bolni učenec kljub bolezni in zdravljenju ohranja svojo primarno, socialno vlogo, vlogo učenca. Izobraževanje mu zagotavlja priložnosti za učenje, za pridobivanje znanja in veščin, omogoča mu

---

² Bolnišnični oddelki so del osnovnih šol, in sicer:

- v bolnišnici v Valdoltri in v Izoli so bolnišnični šolski oddelki del Osnovne šole Dekani,
- v bolnišnici v Šempetru pri Gorici so bolnišnični šolski oddelki del Osnovne šole Ivana Roba v Šempetru pri Gorici,
- v bolnišnici na Jesenicah so bolnišnični šolski oddelki del Osnovne šole Toneta Čufarja na Jesenicah,
- v bolnišnici v Celju so bolnišnični šolski oddelki del I Osnovne šole Celje,
- v bolnišnici v Slovenj Gradcu so bolnišnični šolski oddelki del Prve osnovne šole Slovenj Gradec,
- v bolnišnici v Mariboru so bolnišnični šolski oddelki del Osnovne šole Bojana Iliča v Mariboru,
- v bolnišnici v Murski Soboti so bolnišnični šolski oddelki del Osnovne šole III Murska Sobota,
- v bolnišnici v Novem mestu so bolnišnični šolski oddelki del Osnovne šole Drska,
- v Mladinskem klimatskem zdravilišču na Rakitni so bolnišnični šolski oddelki del Osnovne šole Preserje,
- v Centru za zdravljenje bolezni otrok v Šentvidu pri Stični so bolnišnični šolski oddelki del Osnovne šole Ferda Vesela v Šentvidu pri Stični,
- v bolnišnicah v Ljubljani so bolnišnični šolski oddelki del Osnovne šole Ledina v Ljubljani.

ohranjanje in navezovanje stikov z vrstniki, doživljanje uspeha, razvijanje samostojnosti, soustvarjanja in sodelovanja z okoljem. Vključenost bolnega učenca v vzgojno-izobraževalno delo pomembno prispeva tako h krepitvi njegove samozavesti kot k izboljšanju njegove samopodobe, ki ju bolezen praviloma krni. Pridobljena izobrazba kot posledica vključenosti v vzgojno-izobraževalni proces v bolnišnici pa bolnemu učencu zagotavlja tudi možnosti za samostojno in neodvisno življenje v prihodnosti.

Ena od oblik udeležanja pravice bolnih učencev do enakih možnosti izobraževanja je tudi vzgojno-izobraževalno delo v bolnišničnih oddelkih.

Vzgojno-izobraževalno delo v bolnišničnih oddelkih se odvija praviloma v sodelovanju s šolo, iz katere prihaja učenec. Učenec ostaja v času vzgojno-izobraževalnega dela v bolnišničnih oddelkih učenec svoje šole.

2.1 Splošni cilji vzgojno-izobraževalnega dela v bolnišničnih oddelkih

Cilji vzgojno-izobraževalnega dela v bolnišničnih oddelkih so:

- učencu omogočiti nepretrganost vzgojno-izobraževalnega dela boleznim navkljub;
- prepoznati učenčeva močna področja in mu tudi tako omogočiti, da bo krepil svojo samopodobo in samozavest ter lažje ohranjal življenjsko perspektivo;
- omogočati učencu usvajanje znanja in doseganje potrebnih standardov znanja pri posameznih predmetih;
- poiskati, preizkušati in oblikovati optimalne individualizirane oblike vzgojno-izobraževalnega dela za bolnega učenca;
- prepoznati morebitne učne težave (nastale kot posledica bolezni oziroma zdravljenja) pri bolnem učencu, mu nuditi ustrezno strokovno pomoč ter ga tako opolnomočiti;
- ustvariti pogoje in načine dela za premagovanje občutkov osamljenosti, izgubljenosti, strahu ter tesnobe pri bolnem, obolelem in hospitaliziranem učencu;
- ustvarjati pogoje za osmislitev učenčevih dni v bolnišnici;
- omogočiti učencu čim boljše vključevanje v vzgojno-izobraževalno delo v njegovi šoli.

2.2 Dejavnosti v bolnišničnih oddelkih

Dejavnosti bolnišničnih oddelkov so:

- organiziranje in izvajanje pouka za učence v času njihovih hospitalizacij in rehabilitacij, in sicer v bolnišnici ter tudi na njihovem domu (poučevanje na daljavo);
- organiziranje in izvajanje drugih oblik vzgojno-izobraževalnega dela za učence v času njihovih hospitalizacij in rehabilitacij, in sicer v bolnišnici ter tudi na njihovem domu (poučevanje na daljavo);

- organiziranje in izvajanje individualne ter skupinske učne pomoči za učence v času njihovih hospitalizacij in rehabilitacij;
- organiziranje in izvajanje dodatne strokovne pomoči za učence v času njihovih hospitalizacij in rehabilitacij;
- svetovanje učencem ter njihovim staršem glede vprašanj šolanja;
- svetovanje učiteljem in drugim strokovnim delavcem na šolah, ki jih obiskujejo bolni učenci,³ s ciljem čim boljše vključenosti teh učencev v njihove šole oziroma vzgojno-izobraževalne ustanove;
- sodelovanje v strokovnih skupinah, ki na šolah pripravljajo individualizirane programe za bolne učence.

2.3 Splošna načela vzgojno-izobraževalnega dela v bolnišničnih oddelkih

1. Načelo hitre in učinkovite podpore in pomoči bolnemu učencu s ciljem njegove popolnomočenosti.
2. Načelo odkrivanja in spodbujanja močnih področij pri bolnem učencu: izredno pomembno je prepoznavanje posameznikovih močnih področij, zmožnosti, nadarjenosti in talentov.
3. Načelo upoštevanja zdravstvenega stanja posameznega učenca: prilagajanje obsega vzgojno-izobraževalnega dela, metod in oblik le-tega učenčevemu trenutnemu zdravstvenemu stanju.
4. Načelo sodelovanja bolnega učenca, spodbujanje notranje motivacije: spodbujanje učenčeve udeležnosti pri učenju, spodbujanje občutkov kompetentnosti in samoiniciativnosti, učenje prevzemanja odgovornosti za lastna ravnanja namesto pripisovanja odgovornosti dejavnikom zunaj sebe.
5. Načelo postavljanja optimalnih ciljev: dogovarjanje o realnih, dosegljivih ciljih, kar poveča motivacijo in realno možnost uspeha.
6. Načelo dolgoročne usmerjenosti: iskanje optimalnih načinov premagovanja težav, usmerjenost v dolgoročno zagotavljanje kakovostnega življenja.
7. Načelo odgovornosti in načrtovanja: ustvarjanje individualiziranega načrta vzgojno-izobraževalnih dejavnosti skupaj z bolnim učencem.
8. Načelo vrednotenja: vrednotenje učenčevega napredovanja in učinkovitosti pomoči – pri vrednotenju učenčevega napredka in učinkovitosti pomoči sodelujejo učenec in njegovi starši.
9. Načelo partnerskega sodelovanja s starši ali skrbniki bolnega učenca: vzpostavitev t.i. delovnega odnosa, usmerjenega v soustvarjanje ustreznih rešitev za učenca.

---

³ V besedilu v nadaljevanju uporabljamo izraz matična šola za šolo, v katero je vpisan učenec.

10. Načelo interdisciplinarnosti: sodelovanje učiteljev, specialnih pedagogov, vodstev šol, kliničnih psihologov, socialnih, zdravstvenih ter drugih strokovnih delavcev.

11. Načelo visoke etičnosti: spoštovanje osebnostne integritete bolnega učenca; spoštovanje mnenja učenca in njegovih staršev; delo s ciljem optimalne opolnomočenosti bolnega učenca; visoka strokovnost učiteljev v bolnišničnih oddelkih; varovanje osebnih podatkov.

3 IZHODIŠČA ZA ORGANIZACIJO IN IZVEDBO VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEGA DELA V BOLNIŠNIČNIH ODDELKIH

V bolnišničnih oddelkih se izvajajo javno veljavni programi osnovnošolskega izobraževanja, in sicer:

- pouk,
- druge oblike vzgojno-izobraževalnega dela za učence,
- individualno in skupinsko učno pomoč,
- dodatno strokovno pomoč.

Prav tako se izvaja svetovalno delo.

3.1 Individualizacija vzgojno-izobraževalnega dela v bolnišničnih oddelkih

Vzgojno-izobraževalno delo v bolnišničnih oddelkih je individualizirano. To individualiziranost pogojujejo učenčeva bolezen in načini zdravljenja.

Bolni učenec ima zaradi svoje bolezni oziroma zdravljenja praviloma manj časa in moči za vzgojno-izobraževalno delo kot njegovi vrstniki, prav tako pa ima lahko zaradi svoje bolezni niz posebnih vzgojno-izobraževalnih potreb, zato mora biti vzgojno-izobraževalno delo v bolnišničnih oddelkih kar najbolj individualizirano. Individualizacija poteka v tesnem sodelovanju z učenčevo matično šolo; v bolnišničnih oddelkih se sledi njeni letni učni pripravi. Prilagaja se na podlagi učenčevega zdravstvenega stanja ter vseh priporočil strokovnega tima, ki učenca v bolnišnici zdravi.

Prilagaja se lahko:

- prostor izvajanja vzgojno-izobraževalnega dela,
- čas izvajanja vzgojno-izobraževalnega dela,
- obseg vzgojno-izobraževalnega dela,
- predmetnik,
- oblike in metode vzgojno-izobraževalnega dela,
- preverjanje in ocenjevanje znanja.

Prostor izvajanja vzgojno-izobraževalnega dela

Vzgojno-izobraževalno delo se izvaja v bolnišnici; na posameznem oddelku se lahko izvaja v učilnici oziroma v posebnih prostorih, namenjenim vzgojno-izobraževalnim dejavnostim. Zelo pogosto pa se morajo le-te zaradi narave učenčeve bolezni oziroma zdravljenja izvajati v bolniški sobi ob učenčevi postelji.

Vzgojno-izobraževalno delo se lahko izvaja tudi na učenčevem domu (poučevanje na daljavo).

Čas izvajanja vzgojno-izobraževalnega dela

Čas, v katerem se lahko izvaja vzgojno-izobraževalno delo v bolnišničnih oddelkih, je odvisen od bolnišničnega hišnega reda. Vzgojno-izobraževalno delo se ne more izvajati v času zdravstvenih pregledov, posegov in terapij, zato je mnogokrat prestavljeno na kasnejši čas kot v običajni šoli.

Obseg vzgojno-izobraževalnega dela

Učenec, vključen v vzgojno-izobraževalno delo v bolnišničnih oddelkih, zaradi svoje bolezni in načinov zdravljenja ne more biti obremenjen z učnim delom v tolikšni meri kot njegovi zdravi vrstniki; obseg vzgojno-izobraževalnega dela bolnega učenca je v primerjavi z obsegom dela njegovih vrstnikov praviloma manjši. Predvsem ga določa zdravstveno stanje bolnega učenca, zato obseg vzgojno-izobraževalnega dela opredeli razširjeni strokovni tim oddelka bolnišnice, na katerem se zdravi učenec.

Vzgojno-izobraževalno delo v bolnišničnih oddelkih poleg pouka obsega tudi dneve dejavnosti (obvezni program), saj so izrednega motivacijskega in vzgojnega pomena za bolne učence. Sestavni del vzgojno-izobraževalne dejavnosti v bolnišničnih oddelkih so tudi interesne in druge organizirane dejavnosti, ki omogočajo spodbujanje in razvijanje učenčevih interesov ter dejavno in ustvarjalno preživljanje časa v bolnišnici ter zunaj nje (ekskurzije, šola v naravi, kulturno-športne izmenjave v okviru različnih projektov).

Predmetnik

Za posameznega učenca zmanjšani obseg vzgojno-izobraževalnega dela v bolnišničnih oddelkih pomembno vpliva tudi na način izvajanja vzgojno-izobraževalnega dela; le-to se lahko izvaja kot fleksibilni predmetnik. Tega je treba skrbno in sprotno oblikovati s ciljem, da se bo učenec lahko čim boljše (tudi s čim manj vrzeli v znanju) vključil v matično šolo, ko bo bolnišnične oddelke zapustil. Priporočila (letna učna priprava) matične šole bolnega učenca so eno temeljnih vodil pri oblikovanju fleksibilnega predmetnika za bolnega učenca v bolnišničnih oddelkih. Predmetnik za bolnega učenca na podlagi vseh priporočil oblikuje

učitelj, ki je zadolžen za organizacijo in načrtovanje vzgojno-izobraževalnega dela za posameznega učenca, ter vodja bolnišničnih oddelkov.

Nekaterih predmetov in dejavnosti iz objektivnih razlogov v bolnišničnih oddelkih ni mogoče izvajati (npr. eksperimentalnega dela pri naravoslovnih predmetih, tehnike in tehnologije, športa ipd.) oziroma jih je mogoče izvajati le v zelo prilagojeni obliki.

Oblike in metode vzgojno-izobraževalnega dela

Vzgojno-izobraževalno delo z bolnim učencem zahteva premišljene oblike in metode dela. Predvsem morajo izbrane oblike dela biti take, ki spodbujajo učenčevo dejavno vlogo pri vzgojno-izobraževalnem delu. Zelo pomembno je, da usvajanje novega znanja poteka po majhnih korakih; cilji vzgojno-izobraževalnega dela morajo biti opredeljeni tako, da bodo za bolnega učenca zastavljeni motivacijsko. Spričo posebnosti, ki jih prinesejo bolezen in načini zdravljenja, so pogoste potrebne posamezne prilagoditve vzgojno-izobraževalnega procesa, tudi posebni pripomočki. Bistveno pri vzgojno-izobraževalnem delu z bolnim učencem sta učiteljeva naklonjenost bolnemu učencu ter učiteljeva zavzetost zanj.

Zelo pomembna je tudi uporaba učne tehnologije (IKT, npr. učno delo z računalnikom, učno delo ob interaktivni tabli, učno delo na daljavo).

Preverjanje in ocenjevanje

Zaradi bolezni oziroma načinov zdravljenja ima bolni učenec praviloma manj moči, prav tako pa manj časa za vzgojno-izobraževalno delo kot njegovi zdravi vrstniki. Prav tako se lahko pojavijo primanjkljaji na posameznih področjih učenja, ki jih pred boleznijo in zdravljenjem ni bilo zaznati. Spričo navedenih dejstev je morda potrebno, ne pa praviloma, sicer z učnim načrtom določene standarde znanja pri posameznem predmetu revidirati, npr. osredotočiti se najprej (in morda le začasno) na doseganje minimalnih standardov znanja.

Učenčevo znanje se v bolnišničnih oddelkih ocenjuje, in sicer takrat, ko je učenec v vzgojno-izobraževalno delo vključen dovolj dolgo, da določen sklop znanja spozna, usvoji, ga utrdi ter izkaže. Učitelji ocenjujejo znanje na podlagi pisnih ali ustnih odgovorov, ocenjujejo likovne, praktične in druge izdelke, projektno delo, nastope učencev in druge dejavnosti. Pri izvedbi ocenjevanja upoštevajo tudi posebne prilagoditve, če je to potrebno (npr. podaljšan čas, povečana oblika pisnih preizkusov, krajši odmori med pisanjem, pisanje v več delih, zapisovalec).

Učitelj v bolnišničnih oddelkih v Obvestilu o učenčevem izobraževanju v bolnišnici pridobljene ocene skupaj z dokazili, posreduje matični šoli; ta jih vpiše v redovalnico.

V bolnišničnih oddelkih se spričeval ne izdaja.

Po predhodnem dogovoru z Državnim izpitnim centrom in matično šolo lahko učenec v okviru bolnišničnih oddelkov opravlja tudi nacionalno preverjanje znanja.

3.2 Modeli vzgojno-izobraževalnega dela v bolnišničnih oddelkih

Vsaka bolezen zahteva svoje načine zdravljenja, od bolezni in zdravljenja pa je bistveno odvisna tudi individualizacija vzgojno-izobraževalnega dela za posameznega bolnega učenca. Glede na bolezni oziroma načine zdravljenja razlikujemo več modelov vzgojno-izobraževalnega dela v bolnišničnih oddelkih. Podrobneje in konkretno ti modeli opredeljujejo cilje, načine in oblike vzgojno-izobraževalnega dela.

Najpomembnejši modeli vzgojno-izobraževalnega dela v bolnišničnih oddelkih so:

1. model vzgojno-izobraževalnega dela za učence, ki so v bolnišnici krajši čas,
2. model vzgojno-izobraževalnega dela za učence, ki so dolgotrajno bolni,
3. model vzgojno-izobraževalnega dela za učence, ki so zelo težko bolni.

1. Model vzgojno-izobraževalnega dela za učence, ki so v bolnišnici krajši čas

Tudi če so v bolnišnici učenci krajši čas, se v bolnišničnih oddelkih zanje izvaja vzgojno-izobraževalno delo.

Cilji vzgojno-izobraževalnega dela:

- bolnemu učencu omogočiti nepretrganost vzgojno-izobraževalnega dela;
- prepoznati učenčeva močna področja in mu tudi tako omogočiti, da bo krepil svojo samopodobo in samozavest ter tako ustvariti pogoje in načine dela za premagovanje občutkov osamljenosti, izgubljenosti, strahu ter tesnobe;
- ustvarjati pogoje za osmislitev učenčevih dni v bolnišnici.

Načini vzgojno-izobraževalnega dela ter metodični in didaktični pristopi

Vzgojno-izobraževalno delo se odvija predvsem v obliki interesnih dejavnosti in projektnega učenja (medpredmetno povezovanje) ter dnevov dejavnosti.

Preverjanje in ocenjevanje

Preverjanje in ocenjevanje znanja se praviloma ne izvaja.

Krajši čas so lahko v bolnišnici tudi učenci, ki so sicer dolgotrajno bolni, a so večkrat hospitalizirani za krajši čas; za te se vsako še tako kratko vključevanje v vzgojno-izobraževalno delo izvaja po modelu vzgojno-izobraževalnega dela za dolgotrajno bolne učence.

2. Model vzgojno-izobraževalnega dela za dolgotrajno bolne učence

Vzgojno-izobraževalno delo za te učence je treba skrbno načrtovati in izvajati, skupaj s strokovnim timom oddelka, na katerem se učenec zdravi, in z učenčevo matično šolo ter v sodelovanju z njegovimi starši.

Cilji vzgojno-izobraževalnega dela:

- bolnemu učencu omogočiti nepretrganost vzgojno-izobraževalnega dela;
- prepoznati učenčeva močna področja in mu tudi tako omogočiti, da bo krepil svojo samopodobo in samozavest ter lažje ohranjal življenjsko perspektivo;
- omogočiti učencu usvajanje znanja in doseganje potrebnih standardov znanja pri posameznih predmetih;
- zato poiskati, preizkušati in oblikovati optimalne individualizirane oblike vzgojno-izobraževalnega dela za bolnega učenca;
- prepoznati učne težave (nastale kot posledica bolezni oziroma zdravljenja) pri bolnem učencu, mu nuditi ustrezno strokovno pomoč ter ga tako opolnomočiti;
- ustvariti pogoje in načine dela za premagovanje občutkov osamljenosti, izgubljenosti, strahu ter tesnobe pri bolnem, obolelem in hospitaliziranem učencu;
- ustvarjati pogoje za osmislitev učenčevih dnevov v bolnišnici;
- omogočiti bolnemu učencu čim boljše vključevanje v vzgojno-izobraževalno delo v njegovi šoli.

Načini vzgojno-izobraževalnega dela ter metodični in didaktični pristopi

Vzgojno-izobraževalno delo poteka skoraj izključno individualno, kar zahteva način zdravljenja, redko v skupini in je povsem individualizirano. Vzgojno-izobraževalno delo se lahko odvija tudi s pomočjo IKT (poučevanje na daljavo).

Osnovno vodilo vzgojno-izobraževalnega dela je upoštevanje posebnih potreb učenca ter izgradnja medsebojnega spoštljivega odnosa.

Preverjanje in ocenjevanje

Znanje učenca se tudi ocenjuje, in sicer takrat, ko je učenec v vzgojno-izobraževalno delo vključen dovolj dolgo, da določen sklop učnih vsebin spozna, usvoji, znanje utrdi ter ga izkaže.

Ocenjevanje znanja poteka kot v običajni šoli. Učitelji ocenjujejo znanje na podlagi ustnih odgovorov, ocenjujejo likovne, praktične in druge izdelke, projektno delo, nastope učencev in druge dejavnosti. Pri izvedbi ocenjevanja upoštevajo tudi posebne potrebe posameznika ter

posledično prilagoditve, če je to potrebno (npr. podaljšan čas, povečana oblika pisnih preizkusov, krajši odmori med pisanjem, pisanje v več delih, zapisovalec).

Pridobljene ocene ob zaključku hospitalizacije se pošljejo matični šoli skupaj z dokazili v Obvestilu o učenčevem izobraževanju v bolnišnici. Matična šola pridobljene ocene vpiše v redovalnico.

3. Model vzgojno-izobraževalnega dela za učence, ki so zelo težko bolni

Cilji vzgojno-izobraževalnega dela:

- prepoznati učenčeva močna področja in mu tudi tako omogočiti, da bo krepil svojo samopodobo in samozavest ter lažje ohranjal življenjsko perspektivo;
- tako ustvariti pogoje in načine dela za premagovanje občutkov osamljenosti, izgubljenosti, strahu ter tesnobe pri bolnem, obolelem in hospitaliziranem učencu;
- ustvarjati pogoje za osmislitev učenčevih dni v bolnišnici.

Načini vzgojno-izobraževalnega dela ter metodični in didaktični pristopi

Vzgojno-izobraževalno delo je individualno; če poteka v skupini, pa je do največje možne mere individualizirano. Osnovno vodilo je korist bolnega učenca; le-tej sledimo tudi s cilji vzgojno-izobraževalnega dela samega. Eden najpomembnejših elementov je spoštovanje bolnega učenca in upoštevanje njegovih posebnih vzgojno-izobraževalnih potreb.

Preverjanje in ocenjevanje

Preverjanje in ocenjevanje znanja se ne izvaja.

3.3 Svetovalno delo v bolnišničnih oddelkih

Svetovalno delo se izvaja:

- za bolne učence,
- za starše bolnih učencev,
- za strokovne delavce matičnih šol,
- izvaja pa se tudi v razširjenih strokovnih timih⁴ posameznih oddelkov v bolnišnicah.

---

⁴ Z izrazom razširjeni strokovni tim imamo v mislih tim strokovnjakov, ki na posameznem oddelku bolnišnice skrbijo za bolnega učenca. Praviloma tak tim sestavljajo zdravnik, medicinski tehnik, klinični psiholog, socialni delavec ter učitelj v bolnišničnem oddelku.

Svetovalno delo z učencem obsega:

- nudenje podpore in pomoči učencu v času bivanja v bolnišnici;
- nudenje podpore in pomoči učencu v novi obliki vzgojno-izobraževalnega dela;
- nudenje podpore in pomoči učencu pri iskanju ustreznih učnih strategij, metod učenja;
- svetovanje pri zbiranju informacij o možnostih nadaljnega šolanja.

Svetovalno delo s starši obsega:

- seznanitev staršev z možnostmi vzgojno-izobraževalnega dela v času zdravljenja njihovega otroka;
- sodelovanje staršev pri oblikovanju individualiziranega programa za njihovega bolnega otroka;
- sprotno obveščanje staršev o poteku vzgojno-izobraževalnega dela v bolnišničnih oddelkih;
- skupno načrtovanje aktivnosti;
- evalvacijske sestanke.

Svetovalno delo z matičnimi šolami obsega:

- vzpostavitev zaupnega odnosa med starši in matično šolo ob bolezni učenca;
- nudenje podpore bolnemu učencu v procesu vzgoje in izobraževanja;
- podpora matični šoli pri oblikovanju in izvajanju individualiziranega programa za bolnega učenca;
- svetovanje matični šoli pri ponovnem vključevanju bolnega učenca v šolo;
- svetovanje matičnim šolam glede didaktičnih in metodičnih vprašanj vzgojno-izobraževalnega dela z bolnim učencem;
- svetovanje matičnim šolam glede potrebnih prilagoditev pri vzgojno-izobraževalnem delu in pri izbiri oblik ter načinov pomoči za bolnega učenca;
- sodelovanje pri pripravi konkretnih prilagoditev pri vzgojno-izobraževalnem delu in izvajanju oblik pomoči za bolnega učenca na njegovi matični šoli.

Svetovalno delo v razširjenem strokovnem timu obsega:

- sodelovanje pri pripravi načrta pomoči za bolnega učenca;
- koordinacijo in organizacijo vzgojno-izobraževalnega dela za bolnega učenca;
- podajanje informacij o vzgojno-izobraževalnem delu drugim članom strokovnega tima.

Strokovni delavci, ki v bolnišničnem oddelku izvajajo svetovalno delo, pri svojem delu upoštevajo Programske smernice za delo svetovalne službe v osnovni šoli.

4 ZNANJA IZVAJALCEV VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEGA DELA V BOLNIŠNIČNIH ODDELKIH

IZVAJALEC	ZNANJA
Učitelj	Kot jih morajo imeti učitelji ali svetovalni delavec v izobraževalnem programu osnovne šole
Svetovalni delavec	Kot jih mora imeti svetovalni delavec v izobraževalnem programu osnovne šole

B

**KONCEPT
VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEGA DELA
IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV
POKLICNEGA IN STROKOVNEGA TER
SREDNJEGA SPLOŠNEGA IZOBRAŽEVANJA
ZA DIJAKINJE IN DIJAKE, KI SO NA ZDRAVLJENJU
V BOLNIŠNICI**

1 UVOD

Koncept vzgojno-izobraževalnega dela za dijakinje in dijake⁵, ki so na zdravljenju v bolnišnici, je podlaga za izvajanje izobraževalnih programov poklicnega in strokovnega ter srednjega splošnega izobraževanja in vključuje temeljne opredelitve vzgojno-izobraževalnega dela in izhodišča za organizacijo in izvedbo vzgojno-izobraževalnega dela ter znanja izvajalcev v bolnišničnih oddelkih.

Vzgojno-izobraževalno delo se v Sloveniji odvija v bolnišnicah v Valdoltri, Izoli, v Šempetru pri Gorici, na Jesenicah, v Celju, Ljubljani, Mariboru, Slovenj Gradcu, Murski Soboti, Novem mestu, v Centru za zdravljenje bolezni otrok v Šentvidu pri Stični ter v Mladinskem klimatskem zdravilišču na Rakitni.⁶

2 TEMELJNA OPREDELITEV VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEGA DELA ZA DIJAKE, KI SO NA ZDRAVLJENJU V BOLNIŠNICI

Ena izmed temeljnih pravic bolnega dijaka je pravica do takojšnje ter kakovostne vzgoje in izobraževanja, če mu to dopuščajo bolezen in načini zdravljenja. Z zagotavljanjem kontinuitete oziroma nepretrganosti vzgojno-izobraževalnega procesa omogočamo, da bolni dijak kljub bolezni in zdravljenju ohranja svojo primarno, socialno vlogo, vlogo dijaka. Izobraževanje mu zagotavlja priložnosti za učenje, za pridobivanje znanja in veščin, omogoča mu ohranjanje in navezovanje stikov z vrstniki, doživljanje uspeha, razvijanje samostojnosti, soustvarjanja in sodelovanja z okoljem. Vključenost bolnega dijaka v vzgojno-izobraževalno delo pomembno prispeva tako h krepitvi njegove samozavesti kot k izboljšanju

---

⁵ V tem dokumentu uporabljeni izrazi, zapisani v moški slovnični obliki, veljajo za oba spola (dijak za dijak in dijakinja).

⁶ Bolnišnični oddelki so del osnovnih šol, in sicer:

- v bolnišnici v Valdoltri in v Izoli so bolnišnični šolski oddelki del Osnovne šole Dekani,
- v bolnišnici v Šempetru pri Gorici so bolnišnični šolski oddelki del Osnovne šole Ivana Roba v Šempetru pri Gorici,
- v bolnišnici na Jesenicah so bolnišnični šolski oddelki del Osnovne šole Toneta Čufarja na Jesenicah,
- v bolnišnici v Celju so bolnišnični šolski oddelki del I Osnovne šole Celje,
- v bolnišnici v Slovenj Gradcu so bolnišnični šolski oddelki del Prve osnovne šole Slovenj Gradec,
- v bolnišnici v Mariboru so bolnišnični šolski oddelki del Osnovne šole Bojana Iliča v Mariboru,
- v bolnišnici v Murski Soboti so bolnišnični šolski oddelki del Osnovne šole III Murska Sobota,
- v bolnišnici v Novem mestu so bolnišnični šolski oddelki del Osnovne šole Drska,
- v Mladinskem klimatskem zdravilišču na Rakitni so bolnišnični šolski oddelki del Osnovne šole Preserje,
- v Centru za zdravljenje bolezni otrok v Šentvidu pri Stični so bolnišnični šolski oddelki del Osnovne šole Ferda Vesela v Šentvidu pri Stični, v bolnišnicah v Ljubljani so bolnišnični šolski oddelki del Osnovne šole Ledina v Ljubljani.

njegove samopodobe, ki ju bolezen praviloma krni. Pridobljena izobrazba kot posledica vključenosti v vzgojno-izobraževalni proces v bolnišnici bolnemu dijaku zagotavlja tudi možnosti za samostojno in neodvisno življenje v prihodnosti.

Ena od oblik udejanjanja pravice bolnih dijakov do enakih možnosti izobraževanja je tudi vzgojno-izobraževalno delo v bolnišnici.

Vzgojno-izobraževalno delo za dijake, ki so na zdravljenju v bolnišnici, se lahko odvija na način nudenja individualne učne pomoči na podlagi individualiziranega programa šole, v katero je vpisan dijak (v nadaljevanju matična šola), ter v stalnem medsebojnem sodelovanju matične šole in učiteljev v bolnišničnih oddelkih. Dijak ostaja v času vzgojno-izobraževalnega dela v bolnišnici dijak šole, v katero je vpisan; ta je zanj zadolžena in odgovorna tudi v času hospitalizacije.

2.1 Splošni cilji vzgojno-izobraževalnega dela za dijake, ki so na zdravljenju v bolnišnici

Cilji vzgojno-izobraževalnega dela v bolnišničnih oddelkih so:

- dijaku omogočiti nepretrganost vzgojno-izobraževalnega procesa boleznim navkljub;
- prepoznati dijakova močna področja in mu tudi tako omogočiti, da bo krepil svojo samopodobo in samozavest ter lažje ohranjal življenjsko perspektivo;
- omogočiti dijaku usvajanje znanja in doseganje potrebnih standardov znanja pri posameznih predmetih;
- poiskati, preizkušati in oblikovati optimalne individualizirane oblike vzgojno-izobraževalnega dela za bolnega dijaka;
- prepoznati učne težave (nastale kot posledica boleznim oziroma zdravljenja) pri bolnem dijaku, mu nuditi ustrezno strokovno pomoč ter ga tako opolnomočiti;
- ustvariti pogoje in načine dela za premagovanje občutkov osamljenosti, izgubljenosti, strahu ter tesnobe pri bolnem, obolelem in hospitaliziranem dijaku;
- ustvarjati pogoje za osmislitev dijakovih dni v bolnišnici;
- omogočiti bolnemu dijaku čim boljše vključevanje v vzgojno-izobraževalno delo v njegovi šoli.

2.2 Oblike vzgojno-izobraževalnega dela za dijake, ki so na zdravljenju v bolnišnici

- V dogovoru z matično šolo ter v skladu z individualiziranim načrtom, ki ga ta pripravi, organiziranje in izvajanje individualne učne pomoči za dijake v času njihovih hospitalizacij in rehabilitacij.

- V dogovoru z matično šolo ter v skladu z individualiziranim načrtom, ki ga ta pripravi, organiziranje in izvajanje drugih oblik vzgojno-izobraževalnega dela za dijake v času njihovih hospitalizacij in rehabilitacij.
- V dogovoru z matično šolo ter v skladu z individualiziranim načrtom, ki ga ta pripravi, organiziranje in izvajanje dodatne strokovne pomoči za dijake v času njihovih hospitalizacij in rehabilitacij.
- V dogovoru z matično šolo svetovanje bolnim dijakom ter njihovim staršem glede vprašanj šolanja.
- Svetovanje učiteljem in drugim strokovnim delavcem matičnih šol s ciljem čim boljše vključenosti bolnih dijakov v njihove šole.
- Sodelovanje v strokovnih skupinah, ki na šolah pripravljajo individualizirane načrte za bolne dijake.

2.3 Splošna načela vzgojno-izobraževalnega dela za dijake, ki so na zdravljenju v bolnišnici

1. Načelo hitre in učinkovite podpore in pomoči bolnemu dijaku s ciljem njegove opolnomočenosti.
2. Načelo odkrivanja in spodbujanja močnih področij pri bolnem dijaku: izredno pomembno je prepoznavanje posameznikovih močnih področij, zmožnosti, nadarjenosti in talentov.
3. Načelo upoštevanja zdravstvenega stanja posameznega dijaka: prilagajanje obsega metod in oblik vzgojno-izobraževalnega dela dijakovemu trenutnemu zdravstvenemu stanju.
4. Načelo prostovoljnosti: gre za prostovoljno obliko izobraževanja, v katero se dijaki vključujejo na podlagi pisnega soglasja.
5. Načelo sodelovanja bolnega dijaka, spodbujanje notranje motivacije: spodbujanje dijakove udeležnosti pri učenju, spodbujanje občutkov kompetentnosti in samoiniciativnosti, učenje prevzemanja odgovornosti za lastna ravnanja namesto pripisovanja odgovornosti dejavnikom zunaj sebe.
6. Načelo postavljanja optimalnih ciljev: dogovarjanje o realnih, dosegljivih ciljih, kar poveča motivacijo in realno možnost uspeha.
7. Načelo dolgoročne usmerjenosti: iskanje optimalnih načinov premagovanja težav, usmerjenost v dolgoročno zagotavljanje kakovostnega življenja.
8. Načelo odgovornosti in načrtovanja: ustvarjanje individualnega načrta vzgojno-izobraževalnih dejavnosti skupaj z bolnim dijakom.
9. Načelo vrednotenja: vrednotenje dijakovega napredovanja in učinkovitosti pomoči (pri vrednotenju napredka in učinkovitosti pomoči sodeluje dijak).

10. Načelo partnerskega sodelovanja s starši ali skrbniki bolnega dijaka: vzpostavitev t. i. delovnega odnosa, usmerjenega v soustvarjanje ustreznih rešitev za dijaka.
11. Načelo interdisciplinarnosti: sodelovanje učiteljev, specialnih pedagogov, vodstev šol, kliničnih psihologov, socialnih delavcev, zdravstvenih delavcev ter drugih strokovnih delavcev.
12. Načelo visoke etičnosti: spoštovanje osebnostne integritete bolnega dijaka; spoštovanje mnenja dijaka ter njegovih staršev; delo s ciljem optimalne opolnomočenosti bolnega dijaka; visoka strokovnost učiteljev v bolnišničnih oddelkih; varovanje osebnih podatkov.

3 IZHODIŠČA ZA ORGANIZACIJO IN IZVEDBO VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEGA DELA ZA DIJAKE, KI SO NA ZDRAVLJENJU V BOLNIŠNICI

V dogovoru z dijakovo matično šolo in z individualiziranim načrtom, ki ga le-ta pripravi, se v bolnišnici organizira in izvaja:

- individualno učno pomoč dijaku,
- druge oblike vzgojno-izobraževalnega dela,
- svetovalno delo.

3.1 Individualizacija vzgojno-izobraževalnega dela za dijake, ki so na zdravljenju v bolnišnici

Bolni dijak ima zaradi svoje bolezni oziroma zdravljenja praviloma manj časa in moči za vzgojno-izobraževalno delo kot njegovi vrstniki, prav tako pa ima lahko zaradi svoje bolezni niz posebnih vzgojno-izobraževalnih potreb, zato mora biti vzgojno-izobraževalno delo v bolnišnici kar najbolj prilagojeno.

Prilagaja se (mnogokrat dnevno) na podlagi dijakovega zdravstvenega stanja ter vseh priporočil strokovnega tima, ki zdravi dijaka v bolnišnici.

Individualna učna pomoč, ki se izvaja za dijaka v bolnišnici, je torej na opisani način prilagojen individualizirani program, ki ga oblikuje za dijaka njegova matična šola.

Prilagaja se lahko:

- prostor izvajanja individualiziranega programa matične šole,
- čas izvajanja individualiziranega programa matične šole,
- obseg individualiziranega programa matične šole,
- oblike in metode vzgojno-izobraževalnega dela,
- preverjanje in ocenjevanje znanja.

Prostor izvajanja individualiziranega programa

Le-ta se izvaja se v bolnišnici; na posameznem oddelku se lahko izvaja v učilnici oziroma v posebnih prostorih, namenjenim vzgojno-izobraževalnim dejavnostim. Zelo pogosto pa se morajo le-te zaradi narave dijakove bolezni oziroma zdravljenja izvajati v bolniški sobi, ob dijakovi postelji.

Individualizirani program se lahko izvaja tudi na način poučevanja na daljavo.

Čas izvajanja individualiziranega programa

Čas, v katerem se lahko izvaja vzgojno-izobraževalno delo v bolnišnici, je odvisen od bolnišničnega hišnega reda. Vzgojno-izobraževalno delo se ne more izvajati v času zdravstvenih pregledov posegov in terapij, zato je mnogokrat prestavljeno na kasnejši čas, kot v običajni šoli.

Obseg individualiziranega programa

Bolni dijak zaradi svoje bolezni in načinov zdravljenja ne more biti obremenjen z učnim delom v tolikšni meri, kot so njegovi zdravi vrstniki; obseg vzgojno-izobraževalnega dela bolnega dijaka je v primerjavi z obsegom dela njegovih vrstnikov praviloma manjši. V največji meri ga določa samo zdravstveno stanja bolnega dijaka, zato obseg vzgojno-izobraževalnega dela opredeli razširjeni strokovni timu oddelka bolnišnice, na katerem se zdravi dijak. Obseg individualiziranega programa matične šole, ki se izvaja v bolnišnici, je torej prilagojen na opisani način. Pogosto ga je treba prilagajati dnevno.

Vzgojno-izobraževalno delo v bolnišnici obsega tudi dneve dejavnosti, saj so izrednega motivacijskega in vzgojnega pomena za bolne dijake. Sestavni del individualiziranega programa za bolne dijake so tudi interesne in druge organizirane dejavnosti, ki omogočajo spodbujanje in razvijanje dijakovih interesov ter dejavno in ustvarjalno preživljanje časa v bolnišnici.

Oblike in metode vzgojno-izobraževalnega dela

Vzgojno-izobraževalno delo z bolnim dijakom zahteva premišljene oblike in metode dela. Predvsem morajo izbrane oblike dela spodbujati dijakovo dejavno vlogo pri vzgojno-izobraževalnem delu.

Pomembno je, da usvajanje novega znanja poteka po majhnih korakih; cilji vzgojno-izobraževalnega dela morajo biti opredeljeni tako, da bodo za bolnega dijaka zastavljeni motivacijsko.

Spričo posebnosti, ki jih prinesejo bolezni in načini zdravljenja, so pogoste potrebne posamezne prilagoditve vzgojno-izobraževalnega procesa, tudi posebni pripomočki.

Bistveno pri vzgojno-izobraževalnem delu z bolnim dijakom sta učiteljeva naklonjenost bolnemu dijaku ter učiteljeva zavzetost zanj.

Zelo pomembna je tudi uporaba učne tehnologije (IKT, npr. učno delo z računalnikom, učno delo na daljavo).

Preverjanje in ocenjevanje znanja dijakov

Znanje se v bolnišničnih oddelkih preverja praviloma takrat, ko je dijak vključen v individualno učno pomoč dovolj dolgo, da določen sklop znanja spozna, usvoji, ga utrdi ter lahko izkaže. Pisni preizkus znanja pripravi dijakova matična šola. Dijak preizkus piše pod nadzorom učitelja v bolnišnici, v ocenjevanje se odpisani test pošlje dijakovi matični šoli.

Pri ocenjevanju se upoštevajo morebitne posebne prilagoditve (npr. podaljšan čas, povečana oblika pisnih preizkusov, krajši odmori med pisanjem, pisanje v več delih, zapisovalec).

Ustno ocenjevanje lahko izvede učitelj dijakove matične šole v času dijakove hospitalizacije v bolnišnici, sicer pa na dijakovem domu oziroma kasneje v šoli.

3.2 Modeli vzgojno-izobraževalnega dela za dijake, ki so na zdravljenju v bolnišnici

Vsaka bolezen zahteva svoje načine zdravljenja, od bolezni in zdravljenja pa je bistveno odvisna tudi individualizacija vzgojno-izobraževalnega dela za posameznega dijaka. Glede na bolezen oziroma načine zdravljenja razlikujemo več modelov vzgojno-izobraževalnega dela za dijake, ki so na zdravljenju v bolnišnici. Podrobneje in konkretno ti modeli opredeljujejo cilje, načine ter oblike vzgojno-izobraževalnega dela.

Najpomembnejši modeli vzgojno-izobraževalnega dela so:

1. model vzgojno-izobraževalnega dela za dijake, ki so v bolnišnici krajši čas,
2. model vzgojno-izobraževalnega dela za dijake, ki so dolgotrajno bolni,
3. model vzgojno-izobraževalnega dela za dijake, ki so zelo težko bolni.

Vzgojno-izobraževalno delo za dijake, ki so na zdravljenju v bolnišnici, se v vseh modelih odvija v skladu z individualiziranim programom, ko ga za posameznega dijaka pripravi njegova matična šola oziroma v skladu z dogovori z njo.

1. Model vzgojno-izobraževalnega dela za dijake, ki so v bolnišnici krajši čas

Tudi če so dijaki v bolnišnici krajši čas, se v bolnišnici zanje izvaja vzgojno-izobraževalno delo.

Cilji vzgojno-izobraževalnega dela:

- bolnemu dijaku omogočiti nepretrganost vzgojno-izobraževalnega procesa;
- prepoznati dijakova močna področja in mu tudi tako omogočiti, da bo krepil svojo samopodobo in samozavest ter tako ustvariti pogoje in načine dela za premagovanje občutkov osamljenosti, izgubljenosti, strahu ter tesnobe;
- ustvarjati pogoje za osmislitev dijakovih dnevov v bolnišnici.

Načini vzgojno-izobraževalnega dela ter metodični in didaktični pristopi

Vzgojno-izobraževalno delo se odvija predvsem v obliki interesnih dejavnosti in projektnega učenja (medpredmetno povezovanje) ter dnevov dejavnosti.

Preverjanje in ocenjevanje

Preverjanje in ocenjevanje znanja se praviloma ne izvaja.

Krajši čas so lahko v bolnišnici tudi dijaki, ki so sicer dolgotrajno bolni, a so večkrat hospitalizirani za krajši čas; za te se vsako še tako kratko vključevanje v vzgojno-izobraževalno delo izvaja po modelu vzgojno-izobraževalnega dela za dolgotrajno bolne dijake.

2. Model vzgojno-izobraževalnega dela za dolgotrajno bolne dijake

Vzgojno-izobraževalno delo za te dijake je treba skrbno načrtovati in izvajati skupaj z dijakom, s strokovnim timom oddelka, na katerem se zdravi dijak, z dijakovo matično šolo ter v sodelovanju z dijakovimi starši.

Vzgojno-izobraževalno delo za dijake se odvija na način nudenja individualne učne pomoči, v skladu z individualiziranim programom matične šole ter v stalnem medsebojnem sodelovanju matične šole in učiteljev v bolnišničnih oddelkih.

Cilji vzgojno-izobraževalnega dela:

- bolnemu dijaku omogočiti nepretrganost vzgojno-izobraževalnega procesa;
- prepoznati dijakova močna področja in mu tudi tako omogočiti, da bo krepil svojo samopodobo in samozavest ter lažje ohranjal življenjsko perspektivo in zmožel poiskati nove poti šolanja;
- omogočiti dijaku usvajanje znanja ter doseganje potrebnih standardov znanja pri posameznih predmetih;
- poiskati, preizkušati in oblikovati optimalne individualizirane oblike vzgojno-izobraževalnega dela za bolnega dijaka;

- prepoznati učne težave (nastale kot posledica bolezni oziroma zdravljenja) pri bolnem dijaku, mu nuditi ustrezno strokovno pomoč ter ga tako opolnomočiti;
- ustvariti pogoje in načine dela za premagovanje občutkov osamljenosti, izgubljenosti, strahu ter tesnobe pri bolnem, obolelem in hospitaliziranem dijaku;
- ustvarjati pogoje za osmislitev dijakovih dni v bolnišnici;
- omogočiti bolnemu dijaku čim boljše vključevanje v vzgojno-izobraževalno delo v njegovi šoli.

Načini vzgojno-izobraževalnega dela ter metodični in didaktični pristopi

Vzgojno-izobraževalno delo se odvija na način nudenja individualne učne pomoči, v skladu z individualiziranim programom matične šole in v skladu z dogovori z njo.

Osnovno vodilo vzgojno-izobraževalnega dela je upoštevanje posebnih potreb dijaka ter izgradnja medsebojnega spoštljivega odnosa.

Preverjanje in ocenjevanje znanja dijakov

Znanje se v bolnišničnih oddelkih preverja praviloma takrat, ko je dijak vključen v individualno učno pomoč dovolj dolgo, da določen sklop znanja spozna, usvoji, ga utrdi ter lahko izkaže. Pisni preizkus znanja pripravi dijakova matična šola. Dijak preizkus piše pod nadzorom učitelja v bolnišnici, v ocenjevanje se odpisani test pošlje dijakovi matični šoli.

Pri ocenjevanju se upoštevajo morebitne posebne prilagoditve (npr. podaljšan čas, povečana oblika pisnih preizkusov, krajši odmori med pisanjem, pisanje v več delih, zapisovalec).

Ustno ocenjevanje lahko izvede učitelj dijakove matične šole v času dijakove hospitalizacije v bolnišnici, sicer pa na dijakovem domu oziroma kasneje v šoli.

3. Model vzgojno-izobraževalnega dela za dijake, ki so zelo težko bolni

Cilji vzgojno-izobraževalnega dela:

- prepoznati dijakova močna področja in mu tudi tako omogočiti, da bo krepil svojo samopodobo in samozavest ter lažje ohranjal življenjsko perspektivo;
- ustvariti pogoje in načine dela za premagovanje občutkov osamljenosti, izgubljenosti, strahu ter tesnobe pri bolnem, obolelem in hospitaliziranem dijaku;
- ustvarjati pogoje za osmislitev dijakovih dni v bolnišnici.

Načini vzgojno-izobraževalnega dela ter metodični in didaktični pristopi

Osnovno vodilo vzgojno-izobraževalnega dela je korist bolnega dijaka; le-tej sledimo tudi s cilji vzgojno-izobraževalnega dela samega. Eden najpomembnejših elementov je

spoštovanje bolnega dijaka ter upoštevanje njegovih posebnih vzgojno-izobraževalnih potreb.

Preverjanje in ocenjevanje znanja

Preverjanje in ocenjevanje znanja se ne izvaja.

3.3 Svetovalno delo

Svetovalno delo se izvaja:

- za bolne dijake,
- za starše bolnih dijakov,
- za strokovne delavce matičnih šol,
- izvaja pa se tudi v razširjenih strokovnih timih⁷ posameznih oddelkov v bolnišnicah.

Svetovalno delo z dijakom obsega:

- nudenje podpore in pomoči dijaku v času bivanja v bolnišnici,
- nudenje podpore in pomoči dijaku v novi obliki vzgojno-izobraževalnega dela;
- nudenje podpore in pomoči dijaku pri iskanju ustreznih učnih strategij, metod učenja;
- svetovanje pri zbiranju informacij o možnostih nadaljnega šolanja.

Svetovalno delo s starši obsega:

- seznanitev z možnostmi vzgojno-izobraževalnega dela v času zdravljenja njihovega otroka;
- sodelovanje staršev pri oblikovanju individualiziranega programa za njihovega bolnega otroka;
- sprotno obveščanje staršev o poteku vzgojno-izobraževalnega dela v bolnišnici;
- skupno načrtovanje aktivnosti.
- evalvacijske sestanke.

Svetovalno delo z matičnimi šolami obsega:

- vzpostavitev zaupnega odnosa med starši in matično šolo ob bolezni dijaka;
- nudenje podpore bolnemu dijaku v procesu vzgoje in izobraževanja;
- podpora matični šoli pri oblikovanju in izvajanju individualiziranega programa za bolnega dijaka;

---

⁷ Z izrazom razširjeni strokovni tim imamo v mislih tim strokovnjakov, ki na posameznem oddelku bolnišnice skrbijo za bolnega dijaka. Praviloma tak tim sestavljajo zdravnik, medicinski tehnik, klinični psiholog, socialni delavec ter učitelj v bolnišničnem oddelku.

- svetovanje matični šoli pri ponovnem vključevanju bolnega dijaka v šolo;
- svetovanje matični šoli glede didaktičnih in metodičnih vprašanj vzgojno-izobraževalnega dela z bolnim dijakom;
- svetovanje matični šoli glede potrebnih prilagoditev pri vzgojno-izobraževalnem delu in pri izbiri oblik ter načinov pomoči za bolnega dijaka;
- sodelovanje pri pripravi konkretnih prilagoditev pri vzgojno-izobraževalnem delu in izvajanju oblik pomoči za bolnega dijaka na njegovi matični šoli.

Svetovalno delo v razširjenem strokovnem timu obsega:

- sodelovanje pri pripravi načrta pomoči za bolnega dijaka;
- koordinacijo in organizacijo vzgojno-izobraževalnega dela za bolnega dijaka;
- podajanje informacij o vzgojno-izobraževalnem delu ostalim članom strokovnega tima.

Strokovni delavci, ki v bolnišničnem oddelku izvajajo svetovalno delo, pri svojem delu upoštevajo Programske smernice za delo svetovalne službe v srednješolskem izobraževanju.

4 ZNANJA IZVAJALCEV VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEGA DELA ZA DIJAKE, KI SO NA ZDRAVLJENJU V BOLNIŠNICI

IZVAJALEC	ZNANJA
Učitelj	Kot jih morajo imeti učitelji ali svetovalni delavec v izobraževalnih programih srednjega splošnega ter poklicnega in strokovnega izobraževanja
Svetovalni delavec	Kot jih mora imeti svetovalni delavec v izobraževalnih programih srednjega splošnega ter poklicnega in strokovnega izobraževanja

5 LITERATURA

Access to Education for Children and Young People with Medical Needs (2002).

Bečan, T. (2012). *Ko naš učenec zboli*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Bourdon, P. (2006). *Quand L' Ecole va au domicile*.

Developments in European Hospital Education (1993). Amsterdam.

Kavkler, M. idr. (2008). *Navodila za prilagojeno izvajanje programa osnovne šole z dodatno strokovno pomočjo : primanjkljaji na posameznih področjih učenja*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Končar, M. idr. (1997). *Učenci s težavami v razvoju in pri učenju v osnovni šoli : vodnik za specialne pedagoge, ki delajo z učenci s težavami v razvoju in pri učenju v osnovni šoli*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Lizasoain Rumeu, O. *Psychopedagogical Intervention in the Disadjustment of Chronically II Hospitalised Children*.

Magajna, L. (2008). *Učne težave v osnovni šoli : koncept dela*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Mourik, O. H. (2008). *Professional Profile for Hospital Teachers*.

Navodila za vzgojno-izobraževalno delo s predšolskimi in šolskimi otroki, ki so na zdravljenju v bolnišnicah (1988). Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Oomen, A. *Ee enierzienk kind in den klas, Nierstcicing, Ziezon, Nizozemska*.

Osnovna šola Ledina. *Bolnišnični oddelki (2002). 50 let bolnišničnega šolskega dela v Ljubljani*. Ljubljana: Bolnišnični šolski oddelki OŠ Ledina.

Opara, B. (2009). *Otroci s posebnimi potrebami v vrtcih in šolah. Vloga in naloga vrtcev in šol pri vzgoji in izobraževanju otrok s posebnimi potrebami*. Ljubljana: CenterKontura.

Saireke Project (2005–2008). *The Development Plan for Hospital Education, Finland*.

Škola za sve, školovanje u bolnici i kućnim uslovima (1995). Zagreb.

Pridobljeno s www.bolnisnicna-sola.si.

Pridobljeno s www.hospitoteachers.eu.

Pridobljeno s www.giocoestudio.it.

Pridobljeno s www.pravicebolnihotrok.si.

Pridobljeno s www.ziezon.nl/.

Pridobljeno s <http://1.arnes.si/-osljbs3s/bolezni/ledvice.htm>.

Pridobljeno s <http://www.ewopa-renalchild.com/>.

Pridobljeno s <http://aakp.org/aakp-library/Go-Back-To-School/>.

Pridobljeno s

http://kidney.niddk.nih.gov/kudiseases/pubs/childkidneydiseases/scholl_family-problems/.

Pridobljeno s <http://www.ir-rs.si/319>.